

ระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่ กับความเจ็บป่วยจากการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชของเกษตรกรหญิง: กรณีศึกษาในพื้นที่อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม (PATRIARCHAL CAPITALISM AND PESTICIDE ILLNESS OF AGRICULTURAL WOMEN: A CASE STUDY IN SAMPRAN DISTRICT NAKHONPHATHOM PROVINCE)

พิกุล สมเชื้อ 4737067 SHMS/M

ศศ.ม. (สังคมศาสตร์การแพทย์และสาธารณสุข)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : นาถฤดี เค้นดวง, M.A., สุพจน์ เค้นดวง, Ph.D.,
ประกายรัตน์ สุขุมลาชาติ, M.A.

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเจ็บป่วยของเกษตรกรหญิงที่เกิดจากสารเคมีในการทำการเกษตรและความสัมพันธ์ระหว่างระบบทุนนิยมชายเป็นใหญ่กับความเจ็บป่วยของเกษตรกรหญิง

เกษตรกรหญิงวัยแรงงานและวัยเจริญพันธุ์ ซึ่งปลูกผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นของตนเองและมีการใช้สารเคมีในการผลิต หรือเป็นแรงงานรับจ้างในภาคเกษตรกรรม ซึ่งเคยเจ็บป่วยและได้รับการวินิจฉัยจากระบบบริการสาธารณสุขแล้วในระดับสถานอนามัยหรือโรงพยาบาลในระยะเวลาไม่เกิน 1 ปี

ผลการศึกษาพบว่า การเจ็บป่วยของเกษตรกรหญิงที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับชายเป็นใหญ่และระบบทุนนิยม เพราะได้เข้าไปแทรกซึมกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ กระทำต่อเกษตรกรหญิงในงานการผลิต จนเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยจากสารเคมีของเกษตรกรหญิงโดยพบว่า

ประสบการณ์การเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรหญิงนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสองกลุ่มคือกลุ่มที่เจ็บป่วยมากและกลุ่มที่เจ็บป่วยน้อยถึงปานกลาง ซึ่งลักษณะอาการของการเจ็บป่วย ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรหญิงทั้งสองกลุ่มโดยทั่วไปจะพบอยู่ร่อกกลุ่มอาการคือ เกิดขึ้นบริเวณผิวหนัง ตา หู ระบบประสาทและการไหลเวียนโลหิต ระบบทางเดินหายใจ โดยพบว่าความเจ็บป่วยของเกษตรกรหญิงทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดเจน ทั้งจากลักษณะอาการและความทนทุกข์ทรมานจากความเจ็บป่วย ระยะเวลาที่เกษตรกรหายจากการป่วย การดูแลรักษาที่เกษตรกรได้รับ และผลกระทบต่อการใช้ชีวิต นอกจากนี้เกษตรกรหญิงทั้งสองกลุ่มยังเกิดการเจ็บป่วยอื่นๆเมื่อทำงานการผลิตที่มีได้เกิดจากสารเคมีตามมามากขึ้น เช่น การเจ็บป่วยของระบบกระดูกและข้อ เกิดภาวะเครียด ภาวะแทรกซ้อนจากโรคประจำตัว โรคกระเพาะอาหาร อุบัติเหตุจากการทำงานเป็นต้น

ความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ความเจ็บป่วยของเกษตรกรหญิงกับการผลิต ที่เกิดจากระบบทุนนิยมและชายเป็นใหญ่นั้นพบว่า ในการใช้สารเคมีและได้รับอันตรายจากสารเคมีของเกษตรกรหญิงนั้น เป็นเพราะถูกบีบบังคับจากระบบทุนนิยมและระบบชายเป็นใหญ่ ซึ่งได้แทรกซึมอยู่ในกระบวนการผลิต ทำให้เกษตรกรหญิงในรายที่เป็นเจ้าของที่ดินต้องใช้สารเคมีอย่างเข้มข้น และเกษตรกรหญิงรับจ้างต้องทำงานอยู่กับการใช้สารเคมีอย่างเข้มข้นอีกเช่นกัน จึงเกิดการเจ็บป่วยตามมาในที่สุด ซึ่งการกดขี่ ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบที่เกษตรกรหญิงได้รับที่เห็นได้เด่นชัดนั้นพบว่า ในกระบวนการผลิตนั้นมีการแบ่งงานการผลิตระหว่างเกษตรกรหญิงและชายที่ไม่เป็นธรรมโดยเกษตรกรหญิงเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบ เกษตรกรชายสามารถใช้และควบคุมเทคโนโลยีได้มากกว่าเกษตรกรหญิง ส่วนความสัมพันธ์ของกระบวนการแลกเปลี่ยนทางการตลาดและการจ้างงานระหว่างพ่อค้าคนกลางกับเกษตรกรหญิงและรูปแบบของนายจ้างและการจ้างงานนั้นพบว่า เกษตรกรหญิงเป็นฝ่ายที่เสียเปรียบถูกเอารัดเอาเปรียบทางการลงทุน การตลาดในการแลกเปลี่ยนขายผลผลิตและการจ้างงาน สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้เกษตรกรหญิงมีอาการเจ็บป่วยจากการใช้สารเคมีและบีบบังคับให้เกษตรกรหญิงต้องใช้สารเคมีอย่างเข้มข้นในการผลิต

ดังนั้นในการแก้ปัญหาการเจ็บป่วยจากสารเคมีในเกษตรกรหญิงนั้น แนวทางต้องนำไปสู่การลดการกดขี่เอารัดเอาเปรียบของชายเป็นใหญ่และระบบทุนนิยมที่กระทำต่อเกษตรกรหญิงอย่างควบคู่กันไป ส่งเสริมนโยบายให้สตรีได้รับการศึกษา สร้างความเสมอภาคระหว่างหญิงชายในการแบ่งงานการผลิต ให้การคุ้มครองและส่งเสริมการประกอบอาชีพ ตลอดจนการขายผลผลิตให้แก่สตรีในภาคเกษตรกรรมนอกระบบส่งเสริมให้เกษตรกรหญิงเข้าถึงทรัพยากรและผลประโยชน์
คำสำคัญ : ทุนนิยมชายเป็นใหญ่ / ความเจ็บป่วยจากสารเคมี / เกษตรกรหญิง / ความสัมพันธ์หญิงชาย

**PATRIARCHAL CAPITALISM AND PESTICIDE ILLNESS OF
AGRICULTURAL WOMEN: A CASE STUDY IN SAMPRAN DISTRICT
NAKHONPHATHOM PROVINCE**

PIKUL SOMCHUE 4737067 SHMS/M

M.A. (MEDICAL AND HEALTH SOCIAL SCIENCES)

THESIS ADVISORS: NARTRUEDEE DENDUONG, M.A., SUPHOT
DENDOUNG, PH.D., PRAKAIRAT SUKUMALACHART, M.A.

ABSTRACT

The objective of this research was to study the experience of pesticide illness caused by using chemical pesticides for agricultural production among agricultural women.

A case study with in-depth interviews conducted among twelve agricultural women who owned orchards, decorative plant and vegetable farms. All of them were laborers and of reproductive age and had experienced pesticide illness or had had their illness diagnosed by a health care center or hospital for in the 12 months prior to the study.

The findings reveal that their pesticide illness correlated with patriarchy and capitalism. It is shown that men oppressed agricultural women working in agricultural production whereas their illness was the impact of using pesticide demanded by capitalists. Experiences of their illness were categorized into two groups. The first group was severe while the other was mild to moderate. There were five symptoms found impacting on skin, eyes, face, nerve system and blood circulation and respiratory system.

The results showed different impacts of each group significantly in term of symptoms and suffering from illness, recovery period, complications of medical treatment and impacts on daily living. Moreover, other illness such as aches and pain of bone and joints, stress or fatigue, peptic ulcers, work related accidents, etc., were found when they did other kinds of job as well.

The relationship between pesticide illness in agricultural women and the production process caused by patriarchal capitalism has been shown to be evident in the results of pesticide usage and the health risks women face. As the owners of orchard or farm they are unable to avoid using pesticides and as a labor force, they are oppressed by men who can easily control the use of technological equipment. Not only do women face job segregation but employment promotion and marketing process are related factors in that agricultural women are oppressed by capitalist as well.

These Recommendations are made in an attempt to decrease the oppression of women by men and capitalists. Women's education should be enhanced, equal sharing of responsibility by men and women in production process should be encouraged and women's occupations should be supported in term of product marketing for accessibility to share relevant resources and benefits.

**KEY WORDS : PATRIARCHAL CAPITALISM / PESTICIDE ILLNESS /
AGRICULTURAL WOMEN / GENDER RELATIONS**

257 pp.